

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Sekizinci İçtima

17 . III . 1337 Perşembe

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Zaptı sabık hülâsası	128:129	6. — Takrirler	130:131
2. — Âzayi kiram muamelâti	131	1. — Kütahya Mebusu Besim Atalay Beyin, yolsuz tahsilâtta bulunan Kaledibi Jandarma Kumandanının tecziyesine dair takriri	130
1. — Van Mebusu Haydar Beyin, ma-suniyeti teşriiyesi hakkında evrak	131	2. — Kütahya Mebusu Besim Atalay Beyin, Kütahya Mevki Kumandanı İsmail Hakkı Beyin istiklâl mahkemesine tevdi hakkında takriri	130:131
3. — Lâyhalar	133	3. — Van Mebusu Hasan Sıddık Beyin, Van'ın imarı için sekiz bin lira sarfedilmesine dair takriri	131
1. — Yerli kumaş iksası hakkında ka-nun lâyhası	133	4. — Kastamonu Mebusu Abdülkadir Kemali Beyle rüfekasının, imalâtı harbiye fabrikalarında çalışan ustalarla mütehasşis zâbitana cebhe zammı itası hakkında takriri	131
4. — Teklifler	131	7. — Sualler	130:133
1. — Bitlis Mebusu Yusuf Ziya Beyin, Temettü Kanununun tadiline dair teklifi kanunisi (2/247 M.)	131	1. — Muş mebusu Abdülgani Beyin, Bulanık ve Malazgirt kazalarında telgraf-hane açılmaması esbabının beyanına dair Dahiliye Vekâletinden sual takriri	130
2. — Bitlis Mebusu Yusuf Ziya Beyin, Nisabı Müzakere Kanununun tadiline dair teklifi kanunisi (2/247)	131	2. — Yozgad Mebusu Rıza Beyin, Ak- dağ madeni Jandarma Kumandanı Yüzbaşı Fehmi Efendi hakkında Dahiliye Vekâletin-den sual takriri	133
5. — Tezkereler	131,133	3. — Lâzistan Mebusu Doktor Abidin Beyin, Tunay köyünde etfali mâlûl bırakan bir seyyar sünetçi hakkında Sıhhiye Vekâ-letinden sual takriri	133
1. — Saruhan Mebusu Avni Beyle rüfekasının, zabıt ceridelerinin muntaza-man tabettirilmesine dair takrir ve Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi	131:132		
2. — Anadolu ve Bağdat demiryolları nakliyat tarifesinin 6 misline iblâğı hakkın-daki lâyihanın müstacelen müzakeresine dair İeravekilleri Riyaseti tezkeresi	132		
3. — Urfa Mebusu Hacı Hayalî Efendi-nin, eşkiya tarafından şehit edilen Yaylak Nahiyesi Müdürünün ailesine maaş tahsi-sine dair takririne cevaben Dahiliye Vekâ-letinden mevрут tezkeresi	133		

Sayfa	Sayfa
4. — Kırşehir Mebusu Yahya Galip Beyin, hâkimi münferit teşkilâtı hakkında adliye Vekâletinden sual takriri	133
8. — Muhtelif evrak	130,132
1. — Sinob Mutasarrıfı Zihni Beyin livada yaptığı hizmetlerden dolayı Sinob Meclisi Umumisi Reisi saniliğinden mevрут teşekkür telgrafı	130
2. — İkinci içtima senesi münasebetiyle Meclisten yapılan tamimler dolayısıyla muhtelif yerlerden gelen teşekkür telgraf-ları	130
3. — Fransızların Adana'daki harekâtını protesto zımında muhtelif mahallerden mevрут telgraflar	132
4. — Kürdistan meselesi diye bir mesele mevрут olmadığına dair Şark vilâyet-lerinden mevрут telgraflar	132:133
5. — Kars'ın düşmandan kurtarılmasın-dan dolayı Kars Müftülüğünden mevрут teşekkür telgrafı	133
9. — İkinci defa reye konacak lâyiha ve teklif	129,135
1. — Yazıcı efrat ve küçük zâbitanın iâsesi hakkında kanun lâyihası ve Kavanini Maliye ve Müdafaai Millîye Encümenleri mazbataları	129
2. — Canik Mebusu Nafiz Beyin, Asaf Bey ailesine maaş tahsisine dair teklifi ka-nunisi ve Muvazenei Maliye Encümeni maz-batası (2/157)	129,134:135
10. — Mazbatalar	134
1. — Ankara Mebusu Mustafa Efendi-nin aşar borçlarını vermiyen köylülerin tecili düyunu hakkında teklifi kanunisi ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası (2/223 M.)	134

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati: 2,30 sonra

REİS — Mustafa Kemal Paşa Hazretleri

KATİP : Feyyaz Âli Bey (Yozgad)

REİS — Celseyi açıyorum. Zabtı sabık hulâ-sası okunacak. (Zabtı sabık hulâsası Kâtip Fey-yaz Âli Bey tarafından okundu).

1. — ZABTI SABIK HULÂSASI

Birinci celse

Doktor Adnan Beyefendinin tahtı riyasetle-rinde saat 2,40 da biliçtima zaptı sabık hulâsası kiraet ve aynen kabul olundu. Yozgad Mebusu Hulûsi Efendinin müftülüğü tercih ile mebus-luktan istifa eylediğine dair Şeriye Vekâleti tezkeresi kiraet ve kabul edildi. Petek Kariyeli İsaoğlu Musa'nın raporu tasdik ile gönderildiği-ne dair Adliye Vekâleti tezkeresi kiraetle Ad-liye Encümenine havale olundu. Ankara Beledi-yesi intihabatına dair Operatör Emin Beyin su-

al takririne Dahiliye Vekâletinden mevрут tez-kerei cevabiye okunarak kâfi görüldü. İcrayi Tababet hakkındaki Kanuna zeyil olarak Heyeti Vekileden mevрут lâyihası kanteeye Sıhhiye En-cümenine havale olundu. Mentese Mebusu Ham-za Hayati Beyin vefat eylediğine dair mutasar-rıflıktan mevрут telgraf tebliğ ve merhumun ruhuna fatiha ithaf olunarak ailesine beyanı ta-ziyet edilmesi karargir oldu. İtalya'da bulunan mubayaa heyeti hakkında bir karar verilmesine dair Nafia Vekâletinden mevрут tezkerenin Na-fia Vekili huzuriyle tehiri müzakeresi tensip edildi. Tokad Mebusu Rifat Beyin Beskeneek ve Kirkorus kariyelerine dair olan takririne Heye-ti Vekileden mevрут cevap berayı malûmat kı-raet olundu. Çorum Mebusu Hâşim Beyin mın-takalarından avdet eden İstiklâl mahkemeleri

âzalarının Heyeti Umumiyyeye neticeî icraatlarına dair malûmat ita eylemelerine dair takriri okunarak lâzımgelen cefvellerin tanzim edilmesi tensip edildi. Erzurum Mebusu Salih Efendinin (Keçiören) bağları hakkındaki sual takriri Müdafaaî Milliye Vekâletine, Saruhan Mebusu Avni Beyin içtima salonunun tevsiine dair takriri Divanı Riyasete, Diyarbakir Mebusu Kadri Beyin Ergani - Diyarbakir şosesinin tamirine dair takriri Nafia Vekâletine, mumaileyhin Mücahedeî Milliyyenin ikinci senesi hâtırası olmak üzere madenî meskûkât darbedilmesine dair takriri Maliye Vekâletine, Karahisarı Şarki Mebusu Mustafa Beyin her nevi kavaninin tâynini esami ile reye konulmasına dair takriri intihap edilecek olan Nizamnameî Dahilî Encümenine, hiyaneti vataniye ile mahkûm Casim hakkında Ergani Müddeiumumiliğinden mevрут evrak Adliye Encümenine, Karahisarı Şarki Mebusu Mustafa Beyin Teşkilâtı Esasiye Kanununun tefsirine dair takriri encümeni mahsusa havale olundu. Çorum Mebusu Dursun Beyin makamâtı Resmîyeye takdim edilen mazruf mektupların sansür edilmemesine dair takririnin ruznameye alınarak celseî âtiyede müzakeresi kabul olundu. Hacı Şükürü Bey hakkında dördüncü şubeden müdevver tahkikat evrakı bakur'a birinci şubeye havale edildi. Bilâhara Küçük Zâbitan ve Efradın Tayın Bedelâtı hakkındaki Kanunun müzakeresine geçilerek müstaceliyet kararı kabul ve birinci ikinci maddeleri tadilen, üçüncü ve dördüncü maddeleri aynen kabul olunduktan sonra heyeti umumiyesi tâynini esami ile reye konularak âranın neticeî tasnifinde bir ret ve 136 kabul reyi verilmiş olduğu tebeyyün etti.

İkinci celse

Doktor Adnan Beyefendinin tahtı riyasetlerinde biliçtima Erkânı Harbiyeî Umumiye Karargâhının cephe zammından istifade etmiyeceğine dair Müdafaaî Milliye ve Muvazeneî Maliye encümenleri mazbatası hakkında cereyan ederek Muvazeneî Maliye Mazbata Muharriri Hasan Beyin teklifi veçhile maddei muaddele şeklinde tedvin edilmek üzere kanun Muvazeneî Maliye Encümenine iade edildi. Bilâhara şehit Kaymakam Demir Âsaf Beyin ailesine maaş tahsisi hakkındaki kanunun müzakeresine geçilerek maddeleri aynen kabul ve heyeti umumiyesi tâynini esami ile reye vaz'olundu. Memaliki

müstahlâsadan firar veya gayubet eden ahalinin emvali menkule veya gayrimenkuleleri hakkındaki lâyihai kanuniye dahi müzakere edilip Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin teklifi veçhile yeniden tetkik edilmek üzere encümene iade edilerek Perşembe günü içtima edilmek üzere celse tatil olundu.

Ayacu kabulolundu

Kâtip	Kâtip	Reisievvel
<i>Feyyaz Âli</i>	<i>M. Ragıp</i>	<i>M. Kemal</i>

REİS — Zabtı sabık hakkında mütalâa varmı?

REFİK B. (Konya) — Reis Paşa Hazretleri! Demir Asaf Beyin ailesine maaş tahsisi bilâ müzakere aynen kabul edilmişti. Rica ederim o suretle tashih edilsin.

REİS — Tâynini esami ile henüz reye müraعات edilmiştir. Neticesinden malûmatı aliyeleri yoktur. (Yoktur sesleri). Zabtı sabıkı kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edildi.

9. — İKİNCİ DEFA REYE KONACAK LÂYİHA VE TEKLİF

1. — *Yazıcı efrat ve küçük zâbitanın işesi hakkında kanun lâyihası ve Kavanini Maliye ve Müdafaaî Milliye Encümenleri mazbataları.*

2. — *Canık Mebusu Nafiz Beyin, Asaf Bey ailesine maaş tahsisine dair teklifi kanunisi ve Muvazeneî Maliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Küçük zâbitan ve efradın işesi hakkındaki lâyihai kanuniye reye vaz olunduğunda nıسابı müzakerenin mevcut olmadığı taayyün ediyor. Binaenaleyh tekrar reye vaz'etmek lâzımgeliyor. Kezalik şimdi bahis buyurduğunuz Bozkır Kaymakamı Demir Asaf Beyin ailesine maaş tahsisi hakkındaki lâyihai kanuniye için 134 rey verilmiş, bu işe nıسابı müzakereden dundur. Onun için bu dahi takarrür edememiştir. Tekrar reye vaz edilecektir.

TEVFİK Ef. (Kengiri) — Paşa Hazretleri! Nıسابı ekseriyet mi yok idi de reylerde nıساب bulunmamış? yoksa ekseriyet yok mu idi ki nıساب hasıl olmamış? Reye vaz olunurken Mecliste nıسابı ekseriyet var da, reyde ekalliyet varsa red olunmuştur demektir.

REİS — Tâynini esami ile reye vaz'edilmişti. neticesinde (102) kabul, (32) ret vardı. Hepsi (134) tir ki (161) olması lâzımdı.

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Müsaade ederseniz Evrakı vâride okunmazdan evvel birşey arz edeyim. Ruznameye Meclis hâkimdir. Bundan evvel iki meselenin ruznameye ithali karargir olduğu halde tahtaya yazılan ruzname de onlar dâhil değildir. Bir tanesi İstiklâl Mahkemeleri tarafından verilen izahat meselesi; bir tanesi de sansür meselesi. Ondan maada birşey daha arz etmek istiyorum. Kastamonu'da icrayı şakavet eden Halid isminde birisinin meselesi; arkadaşlarımızdan işittiğime nazaran ruznameye dâhil imiş. Şimdi dâhil değildir. Bu üç mesele nin ruznameye ithalini rica ederim.

8. — MUHTELİF EVRAK

1. — *Sinob Mutasarrıfı Zihni Beyin livada yaptığı hizmetlerden dolayı Sinob Meclisi Umumisi Reisi saniliğinden mevrat teşekkür telgrafı.*

REİS — Sinob Meclisi Umumisi Reisi sanisi tarafından gelen tahrirat vardır:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Livamızı teşriflerinden beri mesalihi âmnenin kemali sürat ve adaletle hüsnü temşiye ve rüyeti ve asayışı livanın temin ve takriri hususlarında fevkalâde ibzali mesai ve ibrazkârı âgâhi eyliyen mutasarrıfı liva Zihni Beyefendiye; umuru livayı her türlü evsafı idareye ve kâmiileyi haiz böyle bir ziiktidara tevdi ettiğinden dolayı Büyük Millet Meclisi Muhteremine devairi intihabiyeleri namına teşekkür ve ihtiramlarının iblâğı hakkında Meclisi Umumii Liva Sinob, Boyabad, Ayancık, Gerede âzaları tarafından müştereken verilip Heyeti Umumiyenin 30 Kânunusani 1337 tarihli içtimanda kiraet ve müttefikân tasvip edilen takririn bir suretinin leffen takdimi Huzuru Samileri kılınmış olduğunun ihtiramatı fevkalâdeme terdifen arz ederim efendim Hazretleri.

Sinob Meclisi Umumisi Reisisanisi
Akif

(Vazifesini ifa etmiş sesleri).

2. — *İkinci içtima senesi münasebetiyle Meclisten yapılan tamimler dolayısıyla muhtelif yerlerden gelen teşekkür telgrafları.*

REİS — Senebaşı münasebetiyle Meclisi Âlinin tamimleri vardı. Ona birçok yerlerden te-

şekkür telgrafları gelmiş, mahallerinin isimleri okunsun:

Bozkır Belediye Riyasetinden, Bolu Mutasarrıflığından, Kargı Müdafaai Hukuk Cemiyetinden, Kırşehir Mutasarrıflığından, Yabanâbat Kaymakamlığından, İzmit Mutasarrıflığından, Erzurum Vilâyetinden, Adana Vilâyetinden, Sivas Belediye Riyasetinden, Sivas Vilâyetinden, Kastamonu ve Bolu Kumandanlığından, Ayaş Kaymakamlığından, Ordu Mutasarrıflığından, Diyarbakir Vilâyetinden, Ereğli Kaymakamlığından, Polatlı Belediye Riyasetinden.

6. — TAKRİRLER

1. — *Kütahya Mebusu Besim Atalay Beyin, yolsuz tahsilâtta bulunan Kaledibi Jandarma Kumandanının tecziyesi hakkında takriri.*

REİS — Besim Atalay Beyin bir takriri vardır. (Yolsuz tahsilâtta bulunan Jandarma Tabur Kumandanına) dairdir. Müsaade ederseniz Dahiliye Vekâletine havale edelim.

BESİM ATALAY B. (Kütahya) — Müsaade ederseniz izahat vereyim. (Hacet yok sesleri).

REİS — Dahiliye Vekâletine havale edildi.

7. — SUALLER

1. — *Muş Mebusu Abdülğani Beyin, Bulanık ve Malazgirt kazalarında telgrafhane açılmaması esbabının beyanına dair Dahiliye Vekâletinden sual takriri.*

REİS — Posta muamelâtından dolayı Muş Mebusunun Dahiliye Vakâletinden sual takriri vardır. Onu Dahiliye Vekâletine havale ediyoruz.

2. — *Kütahya Mebusu Besim Atalay Beyin, Kütahya Mevki Kumandanı İsmail Hakkı Beyin İstiklâl Mahkemesine tevdi hakkında takriri.*

REİS — Kütahya Mevki Kumandanı İsmail Hakkı Beyin İstiklâl Mahkemesine tevdi hakkında yine Besim Atalay Beyin bir takriri vardır. Malûmu âliniz İstiklâl Mahkemeleri tatili faaliyet etmiştir. Yalnız Merkezde bir İstiklâl Mahkemesi bulunuyor. Tensip ederseniz Müdafaai Milliye Vekâletine verelim.

ABDÜLKADİR KEMALİ B. (Kastamonu) — Şimdiye kadar teehhürü şayanı nazardır. İsmail Hakkı Efendi birçok mezalim ika etmiş bir adamdır. Orada esasen İstiklâl Mahkemesi

vardır. Bu adamın şimdiye kadar tecziye olunmaması şayanı teessüftür.

BESİM ATALAY B. (Kütahya) — İsmail Hakkı envai mezalim yapmıştır. Elinde bulunan tüfeğini tecrübe için eline geçen bir Türk göçüğünü nişan alarak öldürüyor. Diğer birisinin yakasından tutup, beş yüz lira verirsiniz veriniz, yoksa öldürürüm, diyen böyle bir şaki, baskıncı adamın yapmadığı fenalık, yapmadığı fecayi kalmamıştır. Bunun bir an evvel Ankara İstiklâl Mahkemesine tevdi ile adaletin yerde kalmamasını istirham ediyorum.

MUSTAFA KEMAL B. (Ertuğrul) — Kütahya'dan heybeler dolusu evrakı nakdiye alıp götürmüştür. Her halde İstiklâl Mahkemesine verilmesini rica ederim.

OPERATÖR EMİN B. (Bursa) — Efendim, Eskişehir İstiklâl Mahkemesi bu meseleye vaziyet etmişti. Müsaade buyursanız lütfen Meclisi tenvir buyursunlar.

REİS — Müsaade buyursanız bu tavrı icabı kanunisi teemmül edilmek üzere Müdafaa-i Milliye Vekâletine havale edelim veyahut behemehal merkezde İstiklâl Mahkemesine tevdi edilmek üzere Müdafaa-i Milliye Vekâletine gönderelim. Tensip buyursanız ikisini de ayrı, ayrı reye vaz'edeyim. Şimdi bu tavrı muhteviyatını nazarı dikkate alarak icabı yapılmak üzere Müdafaa-i Milliye Vekâletine havalesini kabul edenler el kaldırsın. (Hayır, hayır sesleri). Birinci şekilde havale edeceğiz. (Gürültüler, ekseriyet yok sadaları). (İstiklâl Mahkemesine sesleri).

Bu tavrın icabı kanunisi yapılmak üzere Müdafaa-i Milliye Vekâletine havalesini reye koydum. (Hayır, hayır sesleri). O halde İstiklâl Mahkemesine tevdiini tensip edenler el kaldırsın, İstiklâl Mahkemesine verilmek üzere Müdafaa-i Milliye Vekâletine havale edildi.

4. — TEKLİFLER

1. — *Bitlis Mebusu Yusuf Ziya Beyin, Temettü Kanununun tadiline dair teklifi kanunisi (2/247 M.)*

2. — *Bitlis Mebusu Yusuf Ziya Beyin, Nisabi Müzakere Kanununun tadiline dair teklifi kanunisi (2/247)*

REİS — Efendim, Bitlis Mebusu Ziya Be-

yiñ, Temettü Kanununun tadiline dair bir teklifi kanunisi ve Nisabi Müzakere Kanununun tadiline dair bir tavrı vardır. Lâyiha Encümenine havale ediyoruz.

2. — AZAYI KIRAM MUAMELÂTI

1. — *Van Mebusu Haydar Beyin masuniyeti teşriyesi hakkında evrak*

REİS — Van Mebusu Haydar Beyin evrakı vardır. Onu yeni teşekkül eden şubatin birisine havale etmek lâzımgeliyor. Kur'a çekiyoruz.

Efendim, Haydar Beyin evrakı Birinci Şubeye havale olundu.

3. — *Van Mebusu Hasan Sıddık Beyin, Van'ın imarı için sekiz bin lira sarfedilmesine dair tavrı*

REİS — Efendim, Hasan Sıddık Beyin bir tavrı var. Van imaratına sekiz bin lira sarfına dairdir. Bu bir teklifi kanuni şeklinde yazılmamış, saniyen bütçe haricinde bir paranın sarfını teklif ediyor. Bunun için müsaade ederseniz teklifi kanuni şeklinde yazmak üzere kendilerine iade edeyim. (Muvafık sadaları).

4. — *Kastamonu Mebusu Abdülkadir Kemali Beyle rüfekasının, İmalâtı Harbiye fabrikalarında çalışan ustalarla mütehasıs zâbitana cephe zammı itası hakkında tavrı*

REİS — Efendim, Abdülkadir Kemali Beyin ve refikı Sırrı Beyin bir tavrı vardır. İmalâtı Harbiye fabrikalarında çalışan ustalarla, mütehasıs zâbitana cephe zammı itasına dair. Hakikaten bu pek doğrudur. Fakat bu da teklifi kanuni şeklinde değildir. Müsaade ederseniz kendilerine iade edelim. Bir teklifi kanuni şeklinde versinler. (Muvafık sadaları).

5. — TEZKERELER

1. — *Saruhan Mebusu Avni Beyle rüfekasının, Zabıt Ceridelerinin muntazaman tabettirilmesine dair tavrı ve Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi*

REİS — Zabıtların süreti tab'ı hakkında Divanı Riyaset kararı var.

Heyeti Umumiyye-

Meclis Zabıt Ceridelerinin süratle ve tama-

men tab'ı hakkında Saruhan Mebusu Avni Beyin takriri dünkü Divanı Riyasette tetkik olundu.

Meclis Matbaasının, Meclis ihtiyacatı tabiyesine katiyen kâfi olmadığı tetkikatı lâzıma neticesinde anlaşılacak bu bapta Anadolu'da mevcut diğer matbaalardan istifade hususu aylardan beri tetkik edilmekte idi. Bundan bir netice hâsıl olmadığından yeniden matbaa aksamı mübayaasıyla Meclis Matbaasının tevsiî zaruri görülmüş ve bin üçyüz otuz yedi senesi Bütçesinden bu ihtiyacın süratî mümkinüne ile ikmalî İdare Heyetine tevdi kılınmış ve bu noksanın ikmalî takdirinde Meclisin ihtiyacatı tabiyesinin ikmalî tabii bulunmuş olmakla Heyeti Umumiyyeye arzı malûmat olunur.

Büyük Millet Meclisi

Reisi Sanisi

Dr. Adnan

OSMAN B. (Lâzistan) — İstical etsinler, matbaayı getirsinler efendim.

2. — *Anadolu ve Bağdat demiryolları nakliyat tarifesinin 6 misline iblâğı hakkındaki lâyihanın müstacelen müzakeresine dair İcra Vekilleri Riyaseti tezkeresi*

REİS — Efendim, bugün Heyeti Vekilenin bir teklifi vardır. Şimendifer Ücuratı Kanununun tadili hakkında. Bu kanun Nafia Encümenine aittir. Binaenaleyh bunu, müsaade ederseniz oraya havale edelim. Bunun da müzakeresi geldiğinde yaparız.

3. — *Fransızların Adana'daki harekâtını protesto zmnında muhtelif mahallerden mevrat telgraflar.*

REİS — Adana'daki Fransızların harekâtını protesto şeklinde çekilen telgraflar vardır. Müsaade ederseniz Hariciye Vekâletine gönderelim. (Muvafık sesleri). Bu telgrafnamelerden bir tanesini, hissiyatı tamamen anlıyabilmek için, okuyalım efendim.

Ankara Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

1920 de Fransızların teşvikiyle Şeyh Garipzade Fuat ve amcazadesi Kemal ve Polis Müdürü esbakı Emin Efendiler Arap ittihat ve Alevî Kulübü namıyla bir cemiyet açarak Kilikya'nın Fransız himayesi altında bir muhta-

riyetle idare edilmesi için Londra Konferansına müracaat ettiklerini ve hattâ yerli Arapları temsil etmek üzere bir de murahhas gönderildiğini haber aldık. Şimdiye kadar kardeş arasına nifak sokmaya muvaffak olamayan Fransızlar bu defa da birtakım aceze ve fıkara-yı tehdit ve birkaç deniyi para ile itma ederek bütün Arapları temsil etmek küstahlığında bulunuyorlar. Aylardan beri Anadolu Hükümeti Milliyesi Ziri cenahında Türk kardeşleriyle tahlisi vatan için yanyana muharebe eden Adana Arapları eşrafı âyan ve ashabı servetinin bağ, bahçe ve çiftlikleriyle mağaza ve dükkânlarının Ermeniler tarafından yağma ve tahrip edilmesine canî Fransız Hükümetinin alenen müsaade ve müsamaha ettiği fiilen görülmüştür. Binaenaleyh asırlardan beri hemdin ve aynı hakka malik olarak beraber yaşadığımız Türk kardeşlerimizden hiçbir veçhile iftirakı kabul edemeyeceğimizi ve Ankara Hükümeti Milliyesi ve Meşruîyesine raptı mukadderat etmekten başka gayemiz olmadığını ve câmiai İslâmiyeden bizi ayıracak her hangi bir kararı silâhımızla ve kanımızın son damlasına kadar müdafaa için ahdü misak ettiğimizi âlemi medeniyete tebliğ buyurmanızı ve eşhası merkume hakkında da Hiyaneti Vataniye Kanununa tevfi kan şedit takibat icrasını istirham eyleriz.

Karsın Entam Karyesi

Arap ahalsi namına

Mehmet bin Mehmet Hüseyin bin Abdullah

Adülâziz bin Hasan Ahmet bin Abdürrahim

Arap Abidin Ahmet bin Hüseyin

Halil bin Numan Hüseyin bin Kemal

Mehmet bin İmat Mustafa

Mehmet bin Mehmet Mehmet bin Musa

Arap İsa bin Hüseyin İbrahim bin Halil

Abdülkadir bin Mustafa Abidin Ali bin Halil

Mehmet bin Hüseyin

4. — *Kürdistan meselesi diye bir mesele mevcut olmadığına dair Şark vilâyetlerinden mevrat telgraflar*

REİS — Son günlerin hâdisatı münasebetiyle Kürdistan'dan Kürt kardeşlerimizden gelen birçok telgrafnamelerimiz vardır. Kendilerinin böyle bir teşebbüsü olmadığına ve Kürdistan meselesi olmadığına dairdir. Bir tanesini okuyalım:

Ankara'da Büyük Millet Meclisi Riyaseti
Celilesine

Kürtler küçük lokmanın pek kolay yutulacağı vaktinden çok evvel anlamışlardır. Türk birliğinden ayrılmak zihniyetinde bulunanları Kürtler kendi milletlerinden addetmezler. Kürtlerin mukadderatı Türkün mukadderatıyla teveddir. Biz Kürtler Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinden başka halâskâr beklemediğimiz gibi Düveli İtilâfiyeden merhamet dilenmeye tenezzül etmiyoruz. Misakı Millî dâhilinde sulh akdedilmesini teminen bütün varlığımızla Hükümetimize müzaheret edeceğimizi Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti dâhilinde kürtlüğün ayrı bir unsur olarak telâk-kisini hiç bir zaman işitmek istemediğimizi arz ile muvaffakiyetler temenni ve takdîmi tazimat eyleriz.

İzoli Aşireti Reisi	Aluçlu Aşireti Reisi
Hacı Fıya Sebati	Mehmet
Bariçkân Aşiret Reisi	Ülemayı ekrattan
Halil	Bekir Sıtkı
Bükler Aşiret Reisi	Ülemayı Ekrattan
Hüseyin	Rüştü
Ülemayı Ekrattan	Eşrafı Ekrattan
Avni	İzdelili Fehim
Ülemayı Ekrattan	Cürdi Aşireti Reisi
Halil	Mehmet
Zeyve Aşiret Reisi	
Halil	
Ülemayı Ekrattan	Deyükân Aşireti Reisi
Hafız Mehmet	Hüseyin
Eşrafı Ekrattan	Eşraftan
Hüseyin	Nail
Eşraftan Bulutlu	Eşraftan
İbrahim	Sadık
Eşrafı Ekrattan	
Zebuhlu Halil	

REİS — Müsaade buyurursanız bunları da Hariciye Vekâletine havale edelim. (Muvafık sesleri)

KATİP FEYYAZ ÂLİ B. (Yozgad) — Hariciye Vekâletine havale edildi.

5. — Kars'ın düşmandan kurtarılmasından dolayı Kars Müftülüğünden mevrut teşekkür telgrafı.

REİS — Kars Müftüsünden bir teşekkür telgrafı var.

Ankara'da Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine
Gayretinizle livamızın zalim ellerden tahlis
olduğuna cemaaten teşekkür ederim.

Müftü

Ali Rıza

REİS — Tensip buyurursanız Divanı Riyaset münasip bir cevap yazsın. (Hay hay sadaları).

3. — LÂYİHALAR

1. — *Yerli kumaş iksası hakkında kanun lâyihası*

REİS — Efendim, Heyeti Vekilenin yerli kumaş iksası hakkında bir lâyiha kanuniyesi vardır, tensip buyurursanız İktisat Encümine havale edelim.

2. — *Yozgad Mebusu Rıza Beyin, Akdağmadeni Jandarma Kumandanı Yüzbaşı Fehmi Efendi hakkında Dâhiliye Vekâletinden sual takriri.*

REİS — Yozgad Mebusu Rıza Beyin bir jandarma kumandanı hakkında Dâhiliye Vekâletinden bir sual takriri var. Dahiliye Vekâletine vereceğiz.

3. — *Lâzistan Mebusu Doktor Abidin Beyin, Tunay Köyünde etfali mâlûl bırakan bir seyyar sünnetçi hakkında Şehiye Vekâletinden sual takriri.*

REİS — Lâzistan Mebusu Abidin Beyin Tunay Köyünde sekiz on kadar etfali sünnet için seyyar bir sünnetçinin etfali mâlûl bırakması hakkında bir sual takriri vardır. Bunu da Şehiye Vekâletine havale edelim.

4. — *Kırşehir Mebusu Yahya Galip Beyin, hâkimi münferit teşkilâtı hakkında Adliye Vekâletinden sual takriri.*

REİS — Kırşehir Mebusu Yahya Galip Beyin hâkimi münferit teşkilâtı hakkında bir sual takriri vardır. Adliye Vekâletine vereceğiz.

5. — *Urfa Mebusu Hacı Hayalî Efendinin, eşkiya tarafından şehit edilen Yaylak Nahiyesi müdürünün ailesine maaş tahsisine dair takririne cevâben Dâhiliye Vekâletinden mevrut tezkere.*

REİS — Yaylak Nahiyesi müdürü Abdülkadir Efendinin ailesine tahsis edilen maaş hakkında Dâhiliye Vekâletinin bir tezkeresi vardır

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

25 Eylül 1336 tarih ve 287/759 numaralı tezkere Aliye Riyasetpenahileri cevabıdır.

Eşkiya yedinde şehit olan Yaylak Nahiyesi Müdürü Abdülkadir Efendinin ailesine tahsis edilen maaşın tezyidi hakkında Urfa Mebusu Hayali Bey ve rufekası tarafından vâkı olan teklif üzerine mahallinden istifsa malûmat olunmuştu. Alınan cevapnamede Abdülkadir Efendinin dört nefer ailesine Maliye Nezaretinin 11 Haziran 1335 tarih ve 101/ 15221 numaralı emirnamesiyle sureti fevkalâde de rubu maaş olarak iki yüz elli kuruş tahsis edildiği ve müddeti hizmeti ailesinin ibraz eylediği evrakı müsbite ve kuyudu resmîyeye nazaran on sene olmayıp 20 Nisan 1319 tarihinden hizmeti Devlete dâhil olduğuna binaen on altı sene hizmeti sebkeylediği bildirilmekle arzı malûmat, olunur efendim.

Dâhiliye Vekili namına
Sıhhiye Vekili
Doktor Adnan

REİS — Nıسابı müzakere hakkında Celâledin Arif Beyin bir takriri vardır. Evvelce kabul edilen kanunlarda nıسابı müzakere olmadığından bahsediyorlar. Ve yeniden reye lüzum gösteriyorlar.

10 — MAZBATALAR

1. — *Ankara Mebusu Mustafa Efendinin, Aşar borçlarını veremiyen köylülerin tecili du-*

yunu hakkında teklifi, Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası (2/M223)

MÜFİT Ef. (Kırşehir) — Zaten böyle oluyor.

Teslise tâbi olan kura ahalisinin aşar borçlarının lüzumu teciline dair Ankara Mebusu Hacı Mustafa Efendinin teklifinin evveleminde Kavanini Maliye Encümenince lüzumu tetkikına dair Muvazenei Maliye mazbatası vardır.

MUSTAFA Ef. (Ankara) — Maliye Vekâletinden suali mutazammındır okunsun.

Riyaseti Celileye

İşbu teklifin evveleminde Kavanini Maliye Encümeninde tetkiki lâzımgeldiğine Muvazenei Maliye Encümenince karar verildiği arz olunur efendim.

6 Mart 1337

Muvazenei Maliye Encümeni namına
Veliyettin

(Muvafık sesleri)

MUSTAFA Ef. (Ankara) — Bugün takdim ettiğim takrir Maliye Vekâletinden sualdir.

REİS — Zati âlinizin muratettiği başkadır. Ruznamede bugün başka kâğıdımız yoktur.

RİFAT B. (Tokad) — Adliye Vekâletinden bir sual takririm vardı. Pazar günü vermiştim.

REİS — Burada dâhil değildir.

RİFAT B. (Tokad) — Pazar günü verdim idi.

REİS — Bundan sonra celsei hafiye yapacağız. Bunun için on dakika istirahat.

(İkinci celse hafidir)

Demir Âsaf Bey ailesine maaş tahsisine dair Kanun için verilen reylerin neticesi

[Ekseriyet hâsıl olmamıştır]

Kabul reyi verenler

Mustafa Kemal Paşa (Ankara), Nebi Zade Hamdi Bey (Trabzon), Hüseyin Hüsnü Efendi (İsparta), Nuri Bey (Bolu), İsmail Safa Bey

(Mersin), Fuad Bey (Bolu), Nuri Bey (Bolu), Mustafa Necati Bey (Saruhan), Atif Bey (Kayseri), Sırrı Bey (Ergani), Doktor Fikret Bey (Kozan), Hasan Bey (Trabzon), Hüseyin Avni Bey (Kozan), Recai Bey (Trabzon), Hâcim

Muhittin Bey (Karesi), Eyup Sabri Bey (Eskişehir), Haşim Bey (Çorum) Necati B. (Bursa), Yusuf Ziya Bey (Mersin), Mehmet Şükrü Bey (Karahisarı Sahip), Abdülkadir Kemali Bey (Kastamonu), Celâl Bey (Trabzon), Avni Bey (Saruhan), Salâhattin Bey (Mersin), Hakkı Hami Bey (Sinop), İhsan Bey (Cebelibereket), Osman Bey (Lâzistan), Şemsettin Efendi (Ankara), Ziya Bey (Çankırı), Zamir Bey (Adana), Rıza Bey (Kırşehir), Sadık Efendi (Kırşehir), Yahya Galip Bey (Kırşehir), İsmail Fazıl Paşa (Yozgad), Fikret Bey (Kozan), Kâzım Bey (Karesi), Rüşen Bey (Gümüşane), Veli Bey (Burdur), Rifat Bey (Tokad), Diyar Ağa (Dersim), Ziya Hürşit Bey (Lâzistan), Hüseyin Bey (Elâziz), Reşat Bey (Saruhan), Osman Zeki Bey (Kayseri), Operatör Emin Bey (Bursa), Besim Atalay Bey (Kütahya), Hafız Abdullah Efendi (İzmit), Salâhattin Bey (İstanbul), Necip Bey (Mardin), Sâbit Bey (Kayseri), Rasim Bey (Cebelibereket), Mesut Bey (Karahisarı Şarki), Abdullah Efendi (Bolu), Hamdi Bey (Ertuğrul), Mazhar Müfit Bey (Hakkâri), Hasan Fehmi Bey (Gümüşane), Abdullah Efendi (Adana), Ali Ülvi Bey (Burdur), Mustafa Bey (Dersim), Ali Vasıf Bey (Genç), Arif Bey (Konya), Şeyh Fikri Efendi (Genç), Muhittin Baha Bey (Bursa), Rıza Vamık Bey (Sinob), Yasin Bey (Oltu), Fuad Bey (Çorum), Neşet Bey (Kenkırı), İsmail Remzi Bey (İsparta), Mustafa Bey (Gümüşane), Celâleddin Arif Bey (Erzurum), Şevket Bey (Sinob), Kâzım Hüsnü Bey (Konya), Abdülhalim Çelebi Efendi (Konya), Mahmut Celâl Bey (Saruhan),

Derviş Bey (Mardin) Fikri Faik Bey (Genç), Vehbi Bey (Niğde), Yusuf İzzet Paşa (Bolu), Celâl Bey (Genç), Mustafa Hulûsi Efendi (Karahisar), Hacı Ali Efendi (İçel), Derviş Bey (Bitlis), Hacı Tahir Efendi (İsparta), Kadri Ahmet Bey (Diyarbakir), Refik Şevket Bey (Saruhan), Faik Bey (Cebelibereket), Mazlum Baba Efendi (Denizli), Hacı Şükrü Bey (Diyarbakir), Doktor Abidin Bey (Lâzistan), Mustafa Vasfi Bey (Tokad), Doktor Refik Bey (Bayezit), Emin Bey (Eskişehir), Rifat Efendi (Konya), Naim Efendi (İçel), Ahmet Efendi (Yozgad), Abdullah Azmi Efendi (Eskişehir), Neşet Bey (İstanbul), Yusuf Ziya Bey (Bitlis), Necip Bey (Ertuğrul), Ömer Mümtaz Bey (Ankara).

Ret reyî verenler

Asım Bey (Erzurum), Tufan Bey (Hakkâri), Mustafa Hilmi Efendi (Niğde), Hasan Sabri B. (Kastamonu), Mehmet Ef. (Adana), Halil İbrahim B. (Antalya), Ömer Vehbi Ef. (Konya), Rüstem B. (Oltu), Halil İbrahim Ef. (İzmit), Rıza B. (Yozgad), Bahri B. (Yozgad), Mehmet Vehbi Ef. (Konya), Emir Pş. (Sinob), Atif Ef. (Ankara), Feyyaz Âli B. (Yozgad), Abdülgani B. (Siverek), Hüseyin Avni B. (Erzurum), Doktor Ali Haydar B. (Genç), Mehmet Emin B. (Ergani), Musa Kâzım Ef. (Konya), Doktor Suat B. (Kastamonu), Abdülgani B. (Muş), Müfit Ef. (Kırşehir), Hacı Mustafa Ef. (Ankara), Hacı Bekir Ef. (Konya), Mehmet B. (Biga), Mustafa B. (Karahisarı Şarki), Rifat B. (Kayseri), Mustafa Kemal B. (Ertuğrul), Mehmet Ragıp B. (Amasya).

